7

Ramazan Günlüğü

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
1447/2026

Ramazan Günlüğü

Tanıtım Şeması

Ayet

"Onlar, korkarak ve ümit ederek Rablerine ibadet etmek için yataklarından kalkarlar. Kendilerine rızık olarak verdiğimiz şeylerden de Allah için harcarlar. Yaptıklarına karşılık olarak onlar için ne mutluluklar saklandığını hiç kimse bilemez."

(Secde suresi, 16-17. ayetler.)

Hadis

Muâz b. Cebel anlatıyor: "Hz. Peygamber ile bir yolculuktaydım. (Allah Resulü) şöyle buyurdu: 'Sana hayır kapılarını bildireyim mi? Oruç bir kalkandır. Sadaka, suyun ateşi söndürdüğü gibi hataları söndürür. Ve (hayır kapılarından) biri de kişinin gece kalkıp namaz kılmasıdır.' Ardından 'Korku ve ümit içinde rablerine ibadet ve dua etmek üzere vücutları yatak görmez, kendilerine verdiğimiz rızıktan da Allah için harcarlar. Yaptıklarına karşılık olarak onlar için ne mutluluklar saklandığını hiç kimse bilemez.' diyen Secde suresinin 16. ve 17. ayetlerini okudu."

(Tirmizî, Îmân, 8.)

Ramazan Sözlüğü

Teravih:
Ramazan ayına özgü sünnet bir namazdır. Yatsı namazından sonra ve vitir namazından önce genellikle yirmi rekât olarak kılınır. Teravih, Hz. Ömer döneminden itibaren cemaatle kılınmaya başlanmıştır. Camiye gidemeyenler teravih namazını evlerinde de kılabilirler.

Mukabele
7. Cüz

Dua

"... Ey Rabb'im! Şeytanların vesveselerinden sana sığınırım. Ey Rabb'im! Onların benim yanımda bulunmalarından da sana sığınırım."

(Mü'minûn suresi, 97-98. ayetler.)

Mâni

Dua eder melekler
Kabul olur dilekler
Teravihler kılınır
Toplu atar yürekler.

Esma-i Hüsna

El-Mü'min

EL-MÜ'MİN

"Güvenilen, güven veren, sözünden asla dönmeyen."

Kullara güven verir
İnanan güvendedir
Sözünün garantisi,
El-Mü'min ismindedir

Mustafa YILMAZ

Şehirler ve Mekânlar

Diyarbakır Ulu Camii

Diyarbakır'ın merkezinde yer alan Ulu Cami, Anadolu'nun en eski camilerindendir. Büyük Selçuklu Sultanı Melikşah tarafından 1091 yılında yaptırılmıştır. Plan itibariyle Şam Emeviye Camii'nin Anadolu'ya yansıması olarak yorumlanır. Yapımından sonra pek çok defa tamir görmüştür. Camiye, Diyarbakır'da hüküm sürmüş bütün devletler büyük önem vermiş ve onarmışlardır. Büyük Selçuklu Hükümdarı Melikşah, Anadolu Selçuklu Hükümdarı Gıyaseddin Keyhüsrev, Akkoyunlu Hükümdarı Uzun Hasan ve Osmanlı Padişahlarından birçoğuna ait kitabe ve fermanlar caminin muhtelif yerlerinde görülmektedir. Camide ayrıca El-Cezerî'nin yaptığı güneş saati bulunmaktadır.

Cami-Cemaat Adabı

- Gürültü yapmaktan kaçınmalıyız.
- Cep telefonlarını sessize almalıyız.
- Kıyafetlerimizin temiz olmasına dikkat etmeliyiz.
- Bedenimizde insanları rahatsız edecek kötü kokular olmamasına özen göstermeliyiz.

Sahabe Hayatları

Hz. Hüreyre

Yemenli olup asıl adı ve doğum tarihiyle ilgili bilgiler günümüze ulaşmamıştır. Kedileri çok sevdiği için kendisine "Ebu Hüreyre" (Kedilerin Babası) denilmiştir.

Ebu Hüreyre Medine'ye gelerek Müslüman olmuş ve kendisini tamamen İslam'ı öğrenmeye adamıştır. Bir defasında Hz. Peygamber'in, ganimet isteyip istemediğini sorması üzerine Ebu Hüreyre, ondan, Allah'ın (c.c.) verdiği ilimden kendisine bir şeyler öğretmesini istemiştir. İslam'a geç girdiği için kaybettiği yılları telafi etmek maksadıyla suffeden ayrılmayarak ilim öğrenmiştir.

Ebu Hüreyre, 5374 hadis rivayetiyle sahabe arasında ilk sırayı almaktadır. Bunun sebebini soranlara, ticaret ve başka işlerle meşgul olmak yerine, Hz. Peygamber'in yanından ayrılmadığını söylemiştir. İlmi yaymayı emreden ayetler karşısında da bildiği hadisleri rivayet etmeye mecbur olduğunu bildirmiştir.

Ebu Hüreyre, hayatının son dönemlerinde Medine'den ayrılmış ve şehrin yakınındaki evine çekilerek 678 yılında vefat etmiştir.

Bir Nasihat

Allah'ın (c.c.) verdiği nimetlere şükret. Sana verilen nimetlere nankörlük etme.

Günün Sorusu

Ramazan ayında oruç tutmanın hükmü nedir?

Ramazan ayında oruç tutmanın hükmü farzdır.

Sure

Neml Suresi

Mekke Dönemi'nde inmiştir ve 93 ayettir. Adını 18. ayette geçen, "karınca" anlamındaki en-neml kelimesinden almıştır. Musa, Salih ve Lut peygamberlerin tevhit mücadelelerinden örneklerin verildiği surede, Hz. Süleyman'ın ordusuna yol veren karıncayla ilgili kıssa anlatılır. Hz. Süleyman; ordusuyla birlikte çok sayıda karıncanın yaşadığı vadiden geçerken bir karıncanın, diğer karıncaları yuvalarına çekilmeleri konusunda uyardığını işitir. Buna göre küçücük karıncanın, diğer karıncaları uyarması ve Hz. Süleyman'ın bir karıncanın konuşmasını anlayabilmesi ancak Yüce Allah'ın sonsuz ilmi ve kudretiyle anlaşılabilir.

Ramazan Güzellemeleri

Ramazan, sahurdur... Geceyi ihya... Yıldız olmaktır. Birer birer uyanan evlerin lambasıyla köylerimiz, mahalle ve semtimiz, bütün bir semtimiz âdeta yıldızlar şehri oluyor. Müminler yıldız... Evler yıldız... Sokak yıldız... Mahalle yıldız... Şehir yıldız...

Bilal Kemikli
(Ramazan Güzellemeleri, Sufi kitap, İstanbul, 2015, s. 38.)

Şiir

Atik Valde'den İnen Sokakta

İftardan önce gittim Atik-Valde semtine,
Kaç def'a geçtiğim bu sokaklar, bugün yine,
Sessizdiler. Fakat Ramazan mâneviyyeti
Bir tatlı intizâra çevirmiş süküneti;
Semtin oruçlu halkı, süzülmüş benizliler,
Sessizce çarşıdan dönüyorlar birer birer;
Bakkalda bekleşen fıkarâ kızcağızları
Az çok yakından sezdiriyor top ve iftarı.
Meydanda kimse kalmadı artık bütün bütün;
Bir top gürültüsüyle bu sâhilde bitti gün.
Top gürleyip oruç bozulan lâhzadan beri,
Bir nurlu neş'e kapladı kerpiçten evleri.
Yârab nasıl ferahlı bu âlem, nasıl temiz!
Tenhâ sokakta kaldım oruçsuz ve neş'esiz.
Yurdun bu iftarından uzak kalmanın gamı
Hadsiz yaşattı rûhuma bir gurbet akşamı.
Bir tek düşünce oldu teselli bu derdime;
Az çok ferahladım ve dedim kendi kendime:
"Onlardan ayrılış bana her an üzüntüdür;
Mademki böyle duygularım kaldı, çok şükür."

Yahya Kemal Beyatlı

Kültürümüzde Ramazan

Hırka-i Şerif Ziyareti

Osmanlıdan günümüze gelen geleneklerden biri Hırka-i Şerif ziyaretidir. Müslümanlar, Hz. Muhammed'e (s.a.v) besledikleri muhabbetin ve duydukları özlemin neticesi olarak her yıl ramazan ayında İstanbul'un Fatih ilçesinde bulunan Hırka-i Şerif Camii'ne giderler ve Hz. Peygamber'e ait olan hırkayı ziyaret ederler.

Ruhun Silâhları

(...)

Namaz, oruç, hac, zekât, Müslüman ruhunun silahları... Namazla doğrudan doğruya Allah'a yönelmiş olmaktadır insan. Bütün dış alâkalardan kurtulup O'nun önünde ve huzurunda olmak. O'nunla, Ezelî ve Ebedî Olanla, Yaratıcı Olanla olmak. İnançsız kişi bu güçten mahrumdur.

Oruç, benliği kıran tapınma. Hac, Müslümanları bir araya toplayıp Allah'a yöneltmekte. Zekâtla Müslüman sahip olduğu eşyayı da Allah'a yöneltmekte. Daha doğrusu eşyaya olan gizli tapınma bağlarını kırmakta, ilgilerini kesmekte. Bütün bu sevgi ve korku silâhlarıyla Müslüman, kendini kuşatıp iğreti ve kötü ilgilerden koparmakta ve iyiliğin, doğruluğun, güzelliğin kaynağına yüzünü ve gönlünü çevirmekte. Namazla, oruçla, hacla, zekâtla, Allah'ı söz, kalb ve davranış anmalarıyla, ruh, öte âlemin silâhlarıyla donanmakta, fiziğin esaretinden kurtulmakta, insanın gerçek anlamına ermekte.

(...)

Sezai Karakoç

(Samanyolunda Ziyafet Oruç Yazıları, Diriliş Yayınları, 20. baskı, İstanbul, 2022, s. 88-89.)